

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 7
2023

**Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет**

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 7

Рівне, 2023

залежить від них самих: лише зрозумівши важливість національної ідентифікації, досягнувши значного рівня національної свідомості ми збережемо спадок наших предків (історичну територію, мову, культуру, національну самобутність). А зберігши, необхідно розвивати далі та рухатися вперед. І молодь до цього готова, що виявляється у сьогоденні у підвищенні соціальної активності, підтримці ЗСУ, участі у волонтерській діяльності, вираженій патріотичній поведінці та виявах чіткої громадянської позиції.

Список використаних джерел

1. Зелена О., Мірчук І. (2022) Вплив війни на громадянську позицію та геополітичні настрої студентської молоді в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. Вип. 43, С. 264–274
2. Скар О. М. Дискурс громадянської та національної ідентичності: конструкти самосвідомості молоді. *Проблеми політичної психології*. Вип. 7. 2018. С. 139-149.
3. Сладкий Д. Національна ідентичність як фактор національної та міжнародної безпеки *Політичний менеджмент*. 2008. С. 110-119.
Піонтковська Д. В. Психологічні особливості розвитку національної ідентичності студентської молоді : дис. ... канд. психол. наук. Кам'янець-Подільський, 2017. 195 с.

УДК [159.942:177.82]:159.922.8

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ САМОТНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Котляр Олексій, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс РДГУ

Науковий керівник: Петренко О.Б., доктор педагогічних наук, професор

Постановка проблеми. Стан самотності, який переживається в юнацькому віці, негативно впливає на комунікативні здібності особистості.

Мета дослідження – виявити психологічні особливості переживання почуття самотності в юнацькому віці.

Юність – це період в житті людини, який з одного боку ставить остаточну крапку на дитинстві, а з іншого боку стає підготовкою та зрештою початком дорослого життя. В цьому віці, зазвичай, відбувається формування саме тих індивідуальних особливостей, які і будуть визначати та маніфестувати особистість в подальшому житті. Відбуваються процеси усвідомленої сепарації від родини, в якій народилася, зростала та виховувалася людина. Спостерігається сформованість психічних процесів та їх адаптація до нових умов дорослого життя.

За віковим критерієм, юність прийнято вважати період життя людини приблизно з 17 до 23 років. Зазвичай цей період співпадає з закінченням шкільної середньої освіти, власним визначенням та здобуттям фахової освіти, і зрештою, початком трудової діяльності.

Саме в цей час людина входить в період переживання кризи юнацького віку. Згідно тверджень Е.Еріксона, криза юнацького віку трактується як «криза ідентичності». Це період в житті та розвитку людини, коли спостерігається наростання вразливості і одночасно відбувається розвиток потенціалу особистості. Е.Еріксон також стверджував, що головним завданням та найважливішою проблемою юності є формування внутрішнього почуття ідентичності, яке згодом має стати визначальним в процесі вибору напрямку, цілей та змісту майбутнього життя людини [1]. Таким чином, криза юнацького віку виконує роль своєрідного еустресу, завдяки якому власне і відбувається здобуття власної ідентичності.

Криза юнацького віку нагадує кризи 1-го року (мовна регуляція поведінки) і 7-ми років (нормативна) регуляція. У 17 років відбувається ціннісно-сміслова саморегуляція поведінки. У молодій людини спостерігається філософська інтоксикація свідомості, вона виявляється поверженою в сумніви, роздуми, що заважають їй активній діяльній позиції. Р.В. Павелків зазначає, що криза юнацького віку з'являється зі вступом молоді людини до

дорослого життя, коли загострюються внутрішні конфлікти, виникають питання, які здаються неможливими для розв'язання, життя стає складнішим [2].

Наслідком процесу набуття власної індивідуальності може стати внутрішня напруга, що породжує почуття самотності. Це почуття підсилює потреба в спілкуванні та одночасно підвищує його вибірковість. В якості головних новоформувань юності прийнято вважати відкриття особистістю свого внутрішнього світу та зростаюча потреба в досягненні духовної близькості з іншою людиною. Тому не дивно, що старшокласники та студенти на перший план в образі ідеального вчителя висувають якості, що визначають емоційний контакт з учнями, а рівень його знань ставлять на друге місце.

Велике значення в юності відіграє дружба. Вона виступає іноді як своєрідна форма психотерапії, що дозволяє молодій людині виразити переповнюючи його почуття та отримати підтримку, необхідну для самоствердження. В цьому віці фізична комунікація починає поступово замінюватися вербальним спілкуванням. Бесіди молодих людей стають більш тривалими та менш змістовними. Сам контакт з однолітками набуває функції підтримання самоствердження особистості.

Рівновага внутрішнього світу молоді людини порушується в цей період і необхідністю самовизначення. Прийняття рішення про вибір фаху означає разом з тим і відмову від інших видів діяльності. Зробити цей відповідальний крок дуже важко, оскільки будь яке рішення пов'язано з відмовою від інших можливостей. По суті, мова йде про свідоме самообмеження особистості, яке в свою чергу породжує внутрішню напруженість. Психічна зрілість характеризується почуттями автономії, реальності, відповідальності.

Крім того, не слід забувати психо-фізіологічні аспекти проживання періоду юності. Даний етап характеризується насамперед високим ступенем психосексуального розвитку, змінами гормонального обміну, що в свою чергу впливає на статеву ідентифікацію та сексуальну поведінку. Згідно теорії психоаналізу, на даному етапі відбувається поступова узгодженість між лібідо та власною усвідомленістю, формується компенсаторика інстинктивної енергії.

При гармонійному та злагодженому проходженні кризи юнацького віку, відбувається своєрідний процес дорослої соціалізації, що характеризується відмовою від дитячих установок та відповідних соціальних ролей та прийняття для себе нових ролей в дорослому житті. Формування нової соціальної ролі вимагає від психіки молоді людини своєрідної сепарації та часто навіть відчуження від звичних їй родинних зв'язків та опіки. Натомість виникає певна порожнеча, обумовлена відсутністю сформованої моделі поведінки, власних пріоритетів, цілей та задач. Внутрішній світ молоді людини перетворюється, в ньому відбуваються суттєві реорганізаційні процеси пошуку, прийняття та усвідомлення. На психічному рівні саме ця порожнеча та незрілість цієї нової формації виражається та проживається як відчуття самотності. Інколи ситуація може ускладнюватись такими факторами як відсутність достатніх комунікаційних навичок, або розвиненою раніше допінг-моделлю уникнення, тощо.

Виходячи з вищесказаного, можна виділити декілька основних психологічних особливостей переживання почуття самотності в юнацькому віці. І першою з них буде становлення власної Я-концепції сформованої на тлі реінтеграції власного дитячого досвіду в побудову нової дорослої особистості. Слід зазначити, що даний процес викликає у молоді людини цілу низку страхів та переживань з приводу необхідності здійснення свідомого вибору власного життєвого курсу, бажання відповідати високим соціальним вимогам та власного визнання в суспільстві.

Всі ці страхи підсилені відсутністю практичного досвіду та різноманіття індивідуальних варіантів вирішення даної проблематики. Не існує єдиного вірного рецепту чи настанови. Багатогранність та індивідуальність кожної окремої особистості вимагає персональних шляхів вибору.

Натомість, виходячи з усвідомлення та розуміння детермінант виникнення такого вікового психологічного явища як криза юнацького віку, ми можемо моделювати загальні принципи роботи з подолання наслідків та особливостей переживання даної кризи.

Найбільш ефективними методами роботи щодо подолання негативних аспектів проживання кризи юнацького віку є індивідуальні та групові методи психокорекційної роботи. В обох випадках основна увага приділяється формуванню здорової Я-концепції, націленої на реалізацію індивідуальних здібностей та талантів кожної людини, розвитку її адаптаційних здатностей та корекцію власної поведінки, націлену на інтеграцію особистості в суспільство.

Окремо слід зазначити ефективність групової психокорекційної та адаптаційної роботи. Перевагами даного методу в нашому випадку є поєднання психокорекційної роботи з колективним досвідом. Молода людина отримує можливість не лише задовольнити свій індивідуальний запит, а й долучитись до процесів спільної комунікації за даною проблематикою. В результаті виникає відчуття «нормальності» власного запиту та природності власних відчуттів та станів в світлі проживання відповідного періоду життя. Іншими словами, молода людина усвідомлює, що подібні психологічні процеси є цілком прогнозованими та відповідають віковим періодам життєдіяльності. Результатом встановлення терапевтичного альянсу з спеціалістом та групою є зниження недовіри та спротиву, відчуття власної значимості та індивідуальності, прийняття психічних процесів вікової періодизації. В результаті цього процесу відбуваються позитивні зміни в психоемоційних станах молодшої людини, виникає бажання та відповідна мотивація для подолання наслідків кризи, покращуються комунікативні можливості індивіду, покращуються інтеграційні здібності.

Висновки. В даній статті ми виявили та розглянули основні чинники виникнення та психологічні особливості, які можуть призводити до переживання почуття самотності в юнацькому віці. Розглянули принципи вирішення даної проблематики через застосування індивідуальної та групової психокорекційної роботи. Намітили цілі та засади для подальшої дослідницької роботи, спрямованої на популяризацію та розвиток програм щодо підтримки та збереження психічного та ментального здоров'я.

Список використаних джерел

1. Еріксон Е. Ідентичність: юність та криза: Учб. посібник: Флінта, 2006. 341 с.
2. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів: Кондор, 2011. 469 с.

УДК [159.922.73:159.92]:688.72

ВПЛИВ СУЧАСНОЇ ІГРАШКИ НА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Кривко Марина, здобувачка ОС «бакалавр»

спеціальності 013 «Початкова освіта», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Яцюк Н.О., кандидата психологічних наук, доцент

Постановка проблеми. Психічний розвиток залежить від багатьох факторів. Вирішальну роль у психічному розвитку дитини все ж таки відіграє його діяльність та її спілкування людьми [1].

Головним асобом у грі дитини-дошкільника є іграшка. Вона відповідає потребі дитини в активній діяльності, в різноманітних рухах, допомагає здійснити свій задум, увійти в роль, робить його дії реальними. Дитина, яка грається навчається пізнавати людей, природу, формувати своє ставлення до праці, творчості і всебічно розвивати свою активність.

Нажаль, сучасний ринок іграшок представляє собою абсолютну стихію, а відповідно, і вибір іграшки стає надзвичайно складним і хаотичним. Зазвичай дорослі вибирають іграшки, спираючись на власний смак. Розвиваючий потенціал іграшки, дорослі цілком довіряють аотації, в якій виробник повідомляє різну інформацію, але не ту, яка дійсно важлива і необхідна. Крім того, значна частина сучасної іграшкової продукції характеризується

ЗМІСТ

Артемук О. Вплив стресу на самопочуття людини та її життєдіяльність	3
Баранович І. Вікові особливості прояву страхів у дітей молодшого шкільного віку...	5
Басалига Т. Посттравматичний стресовий розлад у учасників збройних конфліктів...	7
Болюх Н. Вплив емоцій на психічне здоров'я особистості.....	10
Боровець А. Проблема розвитку особистості в молодшому шкільному віці.....	13
Боса-Мірявець М. Психологічна готовність майбутніх педагогів до професійної діяльності.....	16
Босий-Мірявець В. Комунікативна культура педагога: психологічний вимір.....	20
Бугайчук І. Психокорекція нейрофізіологічних зв'язків у дітей з особливими освітніми потребами.....	23
Гавін Б. Особливості прояву психологічного стресу у людини.....	25
Гонтаренко В. Механізми психологічного захисту дітей.....	28
Гончарук А. Психологічні особливості спілкування у підлітковому віці.....	30
Горбатюк О. Методичні аспекти профілактики девіантної поведінки підлітків	33
Гудовсек С., Павелків Р. Сутність поняття «безпека життєдіяльності» з точки зору психологічної науки.....	34
Дем'янюк В. Психологічний зміст емпатії в контексті морального розвитку молодшого школяра.....	37
Дивульська К., Юрчук О. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану.....	40
Єфімова М. Психологічні особливості дітей вимушених переселенців.....	42
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах.....	44
Каверіна Б. Особливості конфліктної поведінки у підлітковому віці.....	47
Климчук І. Психологічні особливості емоційної стійкості студентів у період кризи...	52
Ковальчук О., Аладько Т., Ковальчук С. Соціально-психологічні причини поширення алкоголізму в середовищі підлітків.....	55
Ковальчук О., Назарець Л. Особливості дистанційного навчання в системі вищої освіти: недоліки та переваги.....	58
Коренко Д. Психологічні особливості поведінки обдарованих дітей.....	62
Корчака Ф., Корчакова Н. Вплив військової агресії на розвиток національної ідентичності української молоді	65
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці.....	66
Кривко М. Вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини дошкільного віку.	68
Кулакова О. Використання інтерактивних платформ у навчанні іншомовної лексики	72
Курята Н. Вплив війни на життєстійкість українського студентства.....	75
Лаврук Л. Психологічні особливості міжкультурної адаптації переселенців у чужій країні.....	77
Мартюченко К. Креативність як фактор успішної самореалізації особистості.....	80
Мисько Є. Шкільна тривожність підлітків як соціально-психологічна проблема.....	83
Мотруніч І., Юрчук О. Використання інноваційних технологій у процесі фізичного виховання дошкільників.....	86
Нікішина Д. Рефлексія як фактор подолання фрустраційних ставнів у студентів.....	88
Оборська А. Дослідження впливу арт терапії у процесі психологічної корекції девіантної поведінки поранених військовослужбовців під час реабілітації.....	92

Павелків В. Сучасні реалії та їх вплив на розвиток агресивної та деструктивної поведінки молоді.....	93
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя.....	96
Подлящук О. Психологічні особливості прояву емоційного вигорання у педагогів....	97
Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арттерапії...	101
Пшенична Л. Феномен харизми та його вплив на міжособистісну взаємодію.....	103
Ряба Л. Фактори формування самооцінки в підлітковому віці.....	106
Сабат Є. Особливості феномена прокрастинації у студентському середовищі.....	108
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку.....	111
Сизов С. Теоретичний аналіз психологічної реабілітації осіб з алкогольною залежністю.....	112
Стащук А. Особливості використання арт терапії в роботі з молодшими школярами..	113
Тарасюк Л. Музика як чинник впливу на психічний стан особистості.....	116
Тимчак С. Інформаційна гігієна під час війни.....	118
Ткачук О. Соціально-психологічні аспекти сугестивності як фактору узалежнених форм поведінки в юнацькому віці.....	120
Українець В. Віра дітей у Збройні Сили України.....	123
Федорович Р., Опанасюк І. Методи арттерапії як засіб корекції сімейних відносин.....	125
Холод Ю. Формування національної гідності дітей дошкільного віку як проблема дошкільної освіти.....	127
Хома О. Soft skills як феномен професійної компетентності сучасного психолога.....	129
Чорноус Я. Психологічні особливості прояву ейджизму в студентській молоді: теоретичний аспект.....	131
Шевчук В. Соціально-психологічні аспекти дитячо-батьківських взаємин у сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах.....	134
Шепель Т. Проблема емоційного вигорання лікарів.....	137
Шишка А., Юрчук О. Адаптивне фізичне виховання як засіб корекції психомоторних порушень у дошкільників із заїкуватістю.....	139
Яковець О. Особливості процесу соціальної адаптації дітей з аутизмом.....	142
Якубовська М. Психологічні особливості формування емоційної стійкості майбутніх психологів в стресогенних умовах.....	145
Яремчук Ю. Статистичні особливості виникнення захворюваності на ПТСР у військовослужбовців.....	149
Ярмошевич В. Експериментальне дослідження використання методу казкотерапії у роботі з дітьми в умовах війни.....	150